

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

ΤΖΟΤΖΟ ΜΟΪΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ ΠΡΙΝ ΕΡΘΕΙΣ ΕΣΥ

NETFLIX

ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ
ΤΟΥ NETFLIX

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΓΡΑΜΜΑ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΡΑΣΤΗ ΣΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το τελευταίο γράμμα από τον εραστή σου**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: **The last letter from your lover**

Από τις Εκδόσεις Hodder & Stoughton, Λονδίνο 2010

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: **Jojo Moyes**

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: **Ειρήνη Παϊδούση**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: **Μαρία Μπανούση**

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ: **Βίκυ Αυδή**

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: **Σπυριδούλα Βονίτση**

© Jojo's Mojo Ltd., 2008

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2022

Πρώτη έκδοση: Ιούνιος 2022

ISBN 978-618-01-4281-5

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office:

121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΤΖΟΤΖΟ ΜΟΪΣ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΓΡΑΜΜΑ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΡΑΣΤΗ ΣΟΥ

Μετάφραση: Ειρήνη Παϊδούση

Στον Τσαρλς, που έδωσε την αφορμή με ένα του σημείωμα

Χρόνια ποζή! Μέσα είναι το σώρο γενεθλίων σου, ελπίζω να σου αρέσει...

Σε βλέπτομαι ιδιαίτερα σήμερα... γιατί αποφάσισα ότι σε αγαπάω, όμως σε είμαι ερωτευμένη μαζί σου. Νιώθω πως σε είμαι ο ένας και μοναδικός για μένα. Όπως και να έχει, ελπίζω πραγματικά να σου αρέσει το σώρο σου και να περάσεις υπέροχα τα γενέθλιά σου.

Γράμμα γυναίκας προς άντρα

Πρόλογος

Αργότερα x

Η Έλι Χάουορθ εντοπίζει τους φίλους της στο γεμάτο κόσμο μπαρ και προσπαθεί να περάσει ανάμεσα από ανθρώπους και τραπέζια. Αφήνει την τσάντα στα πόδια της και βάζει το τηλέφωνο στο τραπέζι μπροστά τους. Έχουν ήδη έρθει στο κέφι – φαίνεται από τον τόνο της φωνής τους, από τις έντονες κινήσεις των χεριών και τα δυνατά τους γέλια, από τα άδεια μπουκάλια μπροστά τους.

«Άργησες». Η Νίκι δείχνει το ρολόι της και κουνάει το δάχτυλο κατηγορηματικά. «Ξέρουμε. “Έπρεπε να τελειώσω ένα άρθρο”».

«Συνέντευξη με αδικημένη γυναίκα βουλευτή. Συγγνώμη. Ήταν για το αυριανό φύλλο», λέει και γλιστράει στο άδειο κάθισμα ενώ γεμίζει ένα ποτήρι με ό,τι έχει απομείνει σε ένα μπουκάλι. Σπρώχνει το τηλέφωνό της πάνω στο τραπέζι. «Λοιπόν. Η εκνευριστική λέξη προς συζήτηση για αύριο: “αργότερα”».

«Αργότερα;»

«Για να σε ξεφορτωθεί. Εννοεί αύριο ή αργότερα σήμερα; Ή είναι κανένα από εκείνα τα χαζά των εφήβων και δε σημαίνει απολύτως τίποτα;»

Η Νίκι κοιτάζει τη φωτεινή οθόνη. «Είναι “αργότερα” και “x”. Σαν “καληνύχτα” δηλαδή. Για αύριο μου φαίνεται».

«Σίγουρα αύριο», λέει η Κορίν. «Πάντα αύριο σημαίνει το “αργότερα”». Το σκέφτεται λίγο. «Ή μπορεί και να σημαίνει μεθαύριο».

«Πολύ αδιάφορο είναι».

«Αδιάφορο;»

«Σαν κάτι που θα έλεγες στον ταχυδρόμο».

«Θα έστελνες εσύ φιλή στον ταχυδρόμο σου;»

Η Νίκι χαμογελάει πονηρά. «Μπορεί. Είναι κούκλος».

Η Κορίν κοιτάζει το μήνυμα σκεπτική. «Δε νομίζω πως είστε δίκαιες. Θα μπορούσε να σημαίνει απλώς πως βιαζόταν να κάνει κάτι άλλο».

«Ναι. Να κανονίσει τη γυναίκα του».

Η Έλι ρίχνει μια απειλητική ματιά στον Ντάγκλας.

«Τι;» λέει εκείνος. «Απλώς λέω πως θα έπρεπε να έχεις ξεπεράσει πια τη φάση αποκραυπογράφησης μηνυμάτων, δε νομίζεις;»

Η Έλι πίνει με μια γουλιά το κρασί της και σκύβει πάνω από το τραπέζι. «Εντάξει. Θα χρειαστώ κι άλλο ποτό αν είναι να αρχίσει το κήρυγμα».

«Αν έχεις κάνει με κάποιον σεξ στο γραφείο του, μπορείς νομίζω να του ζητήσεις να σου ξεκαθαρίσει πότε θα τον συναντήσεις για καφέ».

«Τι λέει το υπόλοιπο μήνυμα; Και μη μου πεις σε παρακαλώ πως αναφέρει κάτι για σεξ στο γραφείο του».

Η Έλι ρίχνει μια ματιά στα μηνύματα στο τηλέφωνό της. «“Δύσκολο να πάρω από σπίτι. Δουβλίνο την άλλη βδομάδα, αλλά δεν είμαι σίγουρος ακόμα τι θα γίνει. Αργότερα x”».

«Το αφήνει στον αέρα», λέει ο Ντάγκλας.

«Εκτός κι αν... ξέρεις... δεν είναι σίγουρος τι θα κάνει».

«Θα έλεγε τότε “Θα πάρω από Δουβλίνο”. Ή ακόμα και “Θα σε πάρω στο Δουβλίνο”».

«Θα πάρει τη γυναίκα του μαζί;»

«Ποτέ δεν την παίρνει. Για δουλειά πάει».

«Μπορεί να πάρει κάποια άλλη», μουρμουρίζει ο Ντάγκλας στην μπίρα του.

Η Νίκι κουνάει συλλογισμένη το κεφάλι. «Θεέ μου, δεν ήταν

πιο εύκολη η ζωή όταν έπρεπε να σε πάρουν και να σου μιλήσουν; Τουλάχιστον τότε μπορούσες να καταλάβεις από τη φωνή τους την απόρριψη».

«Ναι». Η Κορίν ρουθουνίζει με απαξίωση. «Και καθόσουν με τις ώρες πάνω από το τηλέφωνο περιμένοντας να σε πάρουν».

«Αχ, πόσες νύχτες έχω περάσει...»

«... να τσεκάρω αν δούλευε το τηλέφωνο...»

«... και να κοπανάω κάτω το ακουστικό μην τυχόν κι έπαιρνε εκείνη ακριβώς τη στιγμή».

Η Έλι τους ακούει να γελάνε, αναγνωρίζει την αλήθεια πίσω από τα αστεία τους, κι ένα μικρό κομμάτι του εαυτού της περιμένει ακόμα να δει τη μικρή οθόνη να φωτίζεται ξαφνικά από μια κλήση. Μια κλήση που, με δεδομένο την ώρα και το ότι τα πράγματα είναι «δύσκολα στο σπίτι», δε θα ερχόταν.

Ο Ντάγκλας την πάει σπίτι. Είναι ο μόνος από τους τέσσερις που συζεί, αλλά η Λένα, η κοπέλα του, εργάζεται στις δημόσιες σχέσεις και μένει πολλές φορές στο γραφείο μέχρι τις δέκα ή έντεκα το βράδυ. Τη Λένα δεν την πειράζει που βγαίνει με την παλιά του παρέα – τον έχει συνοδέψει μερικές φορές, μόνο που είναι δύσκολο να διαπεράσει το τείχος των αστείων και να αντιληφθεί όλο το νόημα των αναφορών που ακολουθούν μια φιλία μιάμισης δεκαετίας· τις περισσότερες φορές τον αφήνει να έρχεται μόνος.

«Λοιπόν, τι γίνεται με εσένα, μεγάλη;» ρωτάει η Έλι και τον σκουντάει πονηρά καθώς αποφεύγουν ένα καρότσι σούπερ μάρκετ που είχε παρατήσει κάποιος στο πεζοδρόμιο. «Δεν είπες τίποτα για σένα εκεί μέσα. Εκτός κι αν δεν τα πρόλαβα».

«Τίποτα το σπουδαίο», λέει και διστάζει. Χώνει τα χέρια στις τσέπες. «Όχι ακριβώς δηλαδή. Εμ... η Λένα θέλει να κάνει παιδί».

Η Έλι τον κοιτάζει. «Όπα».

«Κι εγώ θέλω», προσθέτει βιαστικά. «Το συζητάμε καιρό τώρα, αποφασίσαμε όμως πια πως δε θα έρθει ποτέ η κατάλληλη στιγμή, οπότε καλύτερα να τελειώνουμε».

«Ρομαντικό μου εσύ».

«Είμαι... δεν ξέρω... μου αρέσει η ιδέα, αλήθεια. Η Λένα θα

συνεχίσει τη δουλειά της κι εγώ θα καθίσω στο σπίτι με το παιδί. Ξέρεις, αν όλα πάνε καλά και...»

Η Έλι προσπαθεί να κρατήσει ουδέτερο τον τόνο της φωνής της. «Και είναι αυτό που θέλεις;»

«Ναι. Δε μου αρέσει έτσι κι αλλιώς η δουλειά μου. Χρόνια τώρα δε μου άρεσε. Εκείνη βγάζει ένα σωρό λεφτά. Νομίζω πως θα είναι ωραία να τη βγάζω όλη μέρα με ένα παιδί».

«Δεν είναι εύκολη δουλειά το να είσαι γονιός...» αρχίζει να λέει.

«Το ξέρω. Πρόσεξε... μπροστά σου». Την τραβάει μαλακά από τις βρομίες. «Είμαι έτοιμος όμως. Δε με πειράζει να μην πηγαίνω κάθε βράδυ στην παμπ. Θέλω να περάσω στην επόμενη φάση. Όχι πως δε μου αρέσει να βγαίνω μαζί σας, μερικές φορές όμως αναρωτιέμαι μήπως θα έπρεπε όλοι... ξέρεις... να μεγαλώσουμε λίγο».

«Ωχ, όχι!» Η Έλι τον αρπάζει από το μπράτσο. «Πέρασες στη σκοτεινή πλευρά».

«Ε, αφού δε βλέπω τη δουλειά μου όπως εσύ. Για σένα είναι τα πάντα, δεν είναι;»

«Σχεδόν τα πάντα», συμφωνεί.

Συνεχίζουν να περπατούν σιωπηλοί για μερικά τετράγωνα, ακούγοντας τις μακρινές σειρήνες, τις πόρτες αυτοκινήτων που κλείνουν με δύναμη, τις πνιχτές αψιμαχίες της πόλης. Η Έλι λατρεύει αυτή την ώρα, που οι φίλοι της της ανεβάζουν το ηθικό, ελεύθερη έστω και για λίγο από τις αβεβαιότητες που κατακλύζουν την υπόλοιπη ζωή της. Πέρασε όμορφα στην παμπ και τώρα πηγαίνει στο ξεστό της διαμέρισμα. Είναι υγιής. Έχει μια πιστωτική κάρτα με αρκετό υπόλοιπο, σχέδια για το Σαββατοκύριακο και είναι η μόνη από την παρέα της που δεν έχει ανακαλύψει ακόμη ούτε μία άσπρη τρίχα. Είναι όμορφη η ζωή.

«Τη σκέφτεσαι ποτέ;» ρωτάει ο Ντάγκλας.

«Ποια;»

«Τη γυναίκα του Τζον. Λες να ξέρει;»

Η αναφορά της διαλύει την ευτυχία της Έλι. «Δεν ξέρω». Κι όταν ο Ντάγκλας δε λέει τίποτα, προσθέτει: «Είμαι σίγουρη πως

εγώ θα το ήξερα, αν ήμουν στη θέση της. Λέει ότι ενδιαφέρεται περισσότερο για τα παιδιά παρά για εκείνον. Μερικές φορές λέω στον εαυτό μου πως ίσως κάποιο μικρό κομμάτι της να χαίρεται που δε χρειάζεται να ασχοληθεί μαζί του. Να τον κάνει ευτυχισμένο».

«Αυτό κι αν είναι ευσεβής πόθος».

«Μπορεί. Για να είμαι όμως απόλυτα ειλικρινής, η απάντησή είναι όχι. Δεν τη σκέφτομαι και δε νιώθω ενοχές. Γιατί δε νομίζω πως θα είχε γίνει κάτι τέτοιο αν ήταν ευτυχισμένοι ή... ξέρεις... δεμένοι».

«Έχετε πολύ λάθος άποψη για τους άντρες εσείς οι γυναίκες».

«Νομίζεις ότι είναι ευτυχισμένος μαζί της;» Παρατηρεί το πρόσωπό του.

«Δεν έχω ιδέα αν είναι ή δεν είναι. Απλώς νομίζω ότι δεν είναι απαραίτητο να είναι δυστυχισμένος με τη γυναίκα του για να κοιμάται και μαζί σου».

Η ατμόσφαιρα έχει αλλάξει κάπως· ίσως γι' αυτό αφήνει το χέρι του και φτιάχνει το κασκόλ γύρω από τον λαιμό της. «Νομίζεις ότι είμαι κακιά. Ή ότι είναι εκείνος κακός».

Αυτό ήταν λοιπόν. Το ότι έγινε από τον Ντάγκλας, τον λιγότερο επικριτικό από τους φίλους της, την πόνεσε.

«Δε νομίζω ότι είναι κανένας κακός. Απλώς σκέφτομαι τη Λένα και τι θα σήμαινε για εκείνη να κάνει το παιδί μου, και η ιδέα πως θα της τα “φορούσα” επειδή θα έδινε στο μωρό την προσοχή που θεωρώ ότι πρέπει να δώσει σε μένα...»

«Άρα πιστεύεις πως είναι κακός».

Ο Ντάγκλας κουνάει το κεφάλι αρνητικά. «Απλώς...» Κοντοστέκεται, στρέφει το βλέμμα του στον ουρανό πριν βάλει σε τάξη αυτό που θέλει να πει. «Νομίζω ότι πρέπει να προσέχεις, Έλι. Όλες αυτές οι προσπάθειες να αποκρυπτογραφήσεις τι εννοεί, τι θέλει, είναι σαχλαμάρες. Χάνεις τον καιρό σου. Για μένα τα πράγματα είναι συνήθως πολύ απλά. Αρέσεις σε κάποιον, σου αρέσει, τα βρίσκετε κι αυτό είναι όλο».

«Σε ωραίο σύμπαν ζεις, Νταγκ. Κρίμα που δε μοιάζει με το πραγματικό».

«Εντάξει, ας αλλάξουμε θέμα. Κακώς το αναφέραμε μετά από τόσα που ήπιαμε».

«Όχι». Η φωνή της γίνεται σκληρή. «*In vino veritas* και τα λοιπά. Δεν πειράζει. Τουλάχιστον ξέρω πώς νιώθεις. Δε χρειάζεται να με πας πιο κάτω. Πες γεια στη Λένα από μένα». Τρέχει τα δύο υπόλοιπα τετράγωνα μέχρι το σπίτι της, χωρίς να γυρίσει πίσω να κοιτάξει τον παλιό της φίλο.

Η Νέισον τα μαζεύει, φτιάχνει το ένα πακέτο μετά το άλλο, για να μεταφερθεί στο καινούργιο της σπίτι με τη γυάλινη πρόσοψη, σε μια γυαλιστερή, αναβαθμισμένη αποβάθρα ανατολικά της πόλης. Το γραφείο άδειαζε βδομάδα τη βδομάδα: εκεί που κάποτε υπήρχαν βουνά από δελτία Τύπου, φάκελοι και αρχειοθετημένα αποκόμματα, τώρα βλέπει κανείς άδεια γραφεία, απρόσμενα γυαλιστερές εκτάσεις πλαστικοποιημένης επιφάνειας, εκτεθειμένες στη σκληρή λάμψη των λαμπτήρων φθορισμού. Ενθύμια παλιών θεμάτων έχουν ξεθαφτεί σαν ευρήματα αρχαιολογικής ανασκαφής, σημαίες από βασιλικές επετειούς, βαθουλωμένες μεταλλικές περικεφαλαίες από μακρινούς πολέμους και κορνιζαρισμένα πιστοποιητικά για ξεχασμένα από καιρό βραβεία. Σειρές ολόκληρες καλωδίων μένουν εκτεθειμένες, κομμάτια τάπητα έχουν ξεκολλήσει και μεγάλες τρύπες έχουν ανοιχτεί στις οροφές, προκαλώντας δραματικές επισκέψεις από ειδικούς στον τομέα υγείας και ασφάλειας και από ατέλειωτους τύπους με ντοσιέ. Τα τμήματα Διαφήμισης, Απορρήτου και Αθλητικών έχουν ήδη μεταφερθεί στο Κόμπας Κι. Το περιοδικό του Σαββάτου, τα Χρηματοοικονομικά Επιχειρήσεων και Ατόμων ετοιμάζονται να μεταφερθούν στις επόμενες εβδομάδες. Τα Άρθρα και Αφιερώματα, το τμήμα της Έλι, θα ακολουθήσει μαζί με τις Ειδήσεις, μετακομίζοντας με προσεκτικά χορογραφημένη δεξιότητα ταχυδακτυλουργού, έτσι ώστε το φύλλο του Σαββάτου θα βγει από τα παλιά γραφεία της Τέρνερ Στριτ, ενώ της Δευτέρας θα προβάλει ως διά μαγείας από τη νέα διεύθυνση.

Το κτίριο που στέγαζε την εφημερίδα σχεδόν έναν αιώνα δεν είναι πλέον κατάλληλο για τους σκοπούς της, όπως συνηθίζουν

τόσο σκληρά να λένε. Σύμφωνα με τη διοίκηση, δεν αντικατοπτρίζει τη δυναμική, πιο αποδοτική φύση της σύγχρονης συλλογής ειδήσεων. Έχει πάρα πολλά μέρη να κρυφτεί κανείς, γκρινιάζουν οι δημοσιογράφοι της κακιάς ώρας την ώρα που τους τραβούν από τις θέσεις τους, λες και είναι πεταλίδες πεισματικά κολλημένες σε τρύπιο σκαρί.

«Θα έπρεπε να το γιορτάσουμε», λέει η Μελίσα, αρχισυντάκτρια των Αφιερωμάτων, από το σχεδόν άδειο πια γραφείο της. Φοράει ένα μεταξωτό φόρεμα στο χρώμα του κρασιού. Πάνω στην Έλι θα έμοιαζε με νυχτικιά της γιαγιάς της· στη Μελίσα όμως δείχνει αυτό ακριβώς που είναι – υψηλή ραπτική που αψηφά τους κανόνες.

«Για τη μετακόμιση;» Η Έλι ρίχνει μια ματιά στο κινητό της, που το έχει βάλει στη σίγαση. Γύρω της οι υπόλοιποι αρθρογράφοι του τμήματος είναι βουβοί, με τα σημειωματάρια στα γόνατα.

«Ναι. Μιλούσα τις προάλλες με έναν από τους αρχιειονόμους. Λέει πως υπάρχουν πολλοί παλιοί φάκελοι που δεν έχουν κοιταχτεί εδώ και χρόνια. Θέλω να μπει στις γυναικείες σελίδες κάτι από πενήντα χρόνια πριν. Πόσο έχει αλλάξει η συμπεριφορά, η μόδα, η ενασχόληση των γυναικών. Έρευνες για το τότε και το τώρα, σε αντιπαράθεση». Η Μελίσα ανοίγει έναν φάκελο και βγάζει μερικές φωτοτυπημένες σελίδες Α3. Μιλάει με την άνεση κάποιου που έχει συνηθίσει να τον ακούν. «Για παράδειγμα, από τις σελίδες συμβουλών: *“Τι να κάνω επιτέλους για να πείσω τη γυναίκα μου να ντύνεται πιο κομψά και να γίνει περισσότερο ελκυστική; Το εισόδημά μου είναι 1.500 λίρες τον χρόνο και ανελίσσομαι σε έναν οργανισμό πωλήσεων. Δέχομαι πολύ συχνά προσκλήσεις από πελάτες, τις τελευταίες εβδομάδες όμως έχω αναγκαστεί να τις αποφύγω επειδή η γυναίκα μου πραγματικά έχει τα χάλια της”*».

Στο δωμάτιο ακούγονται πνιχτά γέλια.

«Προσπάθησα να της το θέσω διακριτικά, λέει ότι δεν την ενδιαφέρουν οι μόδες και τα κοσμήματα και τα καλλυντικά. Για να είμαι ειλικρινής, δε μοιάζει με σύζυγο επιτυχημένου άντρα, όπως θα ήθελα να είναι”».

Ο Τζον είχε πει κάποια στιγμή στην Έλι ότι μετά τις γέννες η γυναίκα του είχε πάψει να ενδιαφέρεται για την εμφάνισή της. Είχε αλλάξει θέμα συζήτησης σχεδόν την ίδια στιγμή που το είπε και δεν αναφέρθηκε ποτέ ξανά σε αυτό, σαν να είχε νιώσει πως αυτό που ξεστόμισε ήταν μεγαλύτερη προδοσία κι από το να πάει με άλλη γυναίκα. Δεν της άρεσε καθόλου της Έλι αυτή η υπόνοια αφοσίωσης, όσο κι αν κάπου βαθιά μέσα της τον θαύμαζε γι' αυτό.

Της είχε κολλήσει όμως τότε στο μυαλό. Είχε φανταστεί τη γυναίκα του ατημέλητη, με λερωμένο νυχτικό, να κρατάει ένα μωρό και να τον ζαλίζει για κάποια υποτιθέμενη ανεπάρκειά του. Ήθελε να του πει πως εκείνη δε θα γινόταν ποτέ έτσι μαζί του.

«Θα μπορούσε κανείς να θέσει τις ερωτήσεις σε στήλη συμβουλών του σήμερα». Ο Ρούπερτ, συντάκτης του σαββατιάτικου φύλλου, σκύβει μπροστά για να ρίξει μια ματιά στις υπόλοιπες φωτοτυπημένες σελίδες.

«Δεν είμαι σίγουρη ότι χρειάζεται. Ακούστε την απάντηση: «“Ίσως να μην έχει σκεφτεί ποτέ η γυναίκα σας ότι μπορεί να αποτελεί μέρος της βιτρίνας σας. Ίσως, εάν έχει περάσει κάτι τέτοιο από το μυαλό της, να θεωρεί ότι είναι παντρεμένη, ασφαλής, ευτυχισμένη, επομένως γιατί να μπει στον κόπο;”»

«Αχ», λέει ο Ρούπερτ. «“Η βαθιά, βαθιά γαλήνη της συζυγικής κλίνης”».

«“Έχουμε δει να συμβαίνει πολύ γρήγορα σε κορίτσια που ερωτεύονται, όσο και σε γυναίκες που ασχολούνται με ασημαντα πράγματα βολεμένες στην ασφάλεια ενός πολυτελούς γάμου. Τη μία στιγμή είναι άψογα ντυμένες και παλεύουν ηρωικά με την περρίμετρο της μέσης και τα ίσια στριφώματα, παρφουμαρισμένες. Τους λέει κάποιος ‘σε αγαπώ’ και την επόμενη στιγμή το λαμπερό εκείνο κορίτσι γίνεται σχεδόν, κυριολεκτικά, ένα μάτσο χάλια. Ένα ευτυχισμένο μάτσο χάλια”».

Το δωμάτιο γεμίζει για μια στιγμή με ευγενικά, επιδοκιμαστικά γέλια.

«Εσείς τι προτιμάτε, κορίτσια; Να παλεύετε ηρωικά με την περρίμετρο της μέσης σας ή να γίνετε ένα ευτυχισμένο μάτσο χάλια;»

«Νομίζω πως είδα μια ταινία που την έλεγαν έτσι πριν από λί-

γο καιρό», λέει ο Ρούπερτ. Το χαμόγελό του σβήνει όταν συνειδητοποιεί ότι κανείς δε γελάει.

«Μπορούμε να κάνουμε πολλά με αυτό το υλικό». Η Μελίσα δείχνει τον φάκελο. «Έλι, μπορείς να ρίξεις μια ματιά το απόγευμα; Δες τι άλλο μπορείς να βρεις. Ψάχνουμε για σαράντα, πενήντα χρόνια πριν. Θα ήταν πολύ μακριά από εμάς κάτι εκατό χρόνια πριν. Ο αρχισυντάκτης θέλει να παρουσιάσουμε την αλλαγή έτσι ώστε να συμμετέχουν και οι αναγνώστες στη διαδικασία».

«Θέλεις να ψάξω στα αρχεία;»

«Έχεις πρόβλημα με αυτό;»

Όχι αν σου αρέσει να κάθεσαι σε σκοτεινά υπόγεια γεμάτα μουχλιασμένο χαρτί και δυσλειτουργικούς τύπους με σταλινικό τρόπο σκέψης πάνω από το κεφάλι σου, που προφανώς έχουν να δουν τριάντα χρόνια το φως της μέρας. «Καθόλου», λέει χαρωπά. «Είμαι σίγουρη ότι κάτι θα βρω».

«Πάρε ένα δυο ασκούμενους να σε βοηθήσουν αν θέλεις. Άκουσα ότι τριγυρίζουν κοντά στο ντουλάπι του τμήματος της μόδας».

Η Έλι δεν προλαβαίνει να δει το χαιρέκακο ύφος ικανοποίησης στο πρόσωπο της εκδότριάς της στη σκέψη να στείλει την τελευταία φουρνιά επίδοξων Άννα Γουίντουρ στα τριόβαθα της εφημερίδας. Σκέφτεται εκείνη την ώρα: *Γαμώτο. Δεν έχει σήμα το κινητό στα υπόγεια.*

«Παρεμπιπτόντως, Έλι, πού ήσουν το πρωί;»

«Τι;»

«Το πρωί. Ήθελα να ξαναγράψεις εκείνο το κομμάτι για τα παιδιά και την απώλεια. Ναι; Κανείς δεν ήξερε πού ήσουν».

«Είχα πάει να πάρω συνέντευξη».

«Από ποιον;»

Ένας ειδικός στη γλώσσα του σώματος, σκέφτεται η Έλι, θα είχε καταλάβει πολύ σωστά ότι το ανέκφραστο χαμόγελο της Μελίσα θύμιζε περισσότερο γκριμάτσα.

«Δικηγόρο. Πληροφοριοδότη. Έλπιζα να βγάλω κάτι για τον σεξισμό στα δικαστήρια». Το ξεφουρνίζει χωρίς να το σκεφτεί.

«Σεξισμός στο Σίτι. Δεν ακούγεται ιδιαίτερα πρωτοποριακό.

Φρόντισε να είσαι στο γραφείο σου αύριο την ώρα που πρέπει. Τις υποτιθέμενες συνεντεύξεις να τις κάνεις στον ελεύθερό σου χρόνο. Ναι;»

«Μάλιστα».

«Ωραία. Θέλω ένα δισέλιδο για την πρώτη έκδοση από το Κόμπας Κι. Κάτι του τύπου “όσο πιο πολύ αλλάζει κάτι, τόσο παραμένει το ίδιο”». Γράφει κάτι στο δερματόδετο σημειωματάριό της. «Ενασχολήσεις, διαφημίσεις, προβλήματα... Φέρε μου μερικές σελίδες αργότερα το απόγευμα να δούμε τι έχεις».

«Εντάξει». Το χαμόγελο της Έλι είναι το πιο φωτεινό, το πιο φιλόπονο σε ολόκληρο το γραφείο καθώς ακολουθεί τους υπόλοιπους έξω.

Πέρασα τη μέρα στο σύγχρονο αντίστοιχο ενός καθατηρίου, γράφει και σταματάει να πει μια γουλιά κρασί. Αρχεία εφημερίδας. Να είσαι ευγνώμων που βγάζεις πράγματα από το μυαλό σου μόνο.

Της είχε στείλει μήνυμα από τον λογαριασμό Hotmail του. Αποκαλεί τον εαυτό του Καλαμαρά· ένα δικό τους αστείο. Μαζεύει τα πόδια της στην καρέκλα και περιμένει, προσπαθεί να επιβάλει στο μηχάνημα να εμφανίσει την απάντησή του.

Είσαι τελείως απολίτιση. Τρελαίνομαι για αρχεία, απαντάει η οθόνη. Θύμισέ μου να σε πάω στη Βρετανική Βιβλιοθήκη Εφημερίδων για το επόμενο καυτό ραντεβού μας.

Χαμογελάει. Ξέρεις πώς να κάνεις ένα κορίτσι να περάσει καλά. Κάνω ό,τι μπορώ.

Ο μοναδικός ζωντανός αρχειονόμος εκεί κάτω μου έδωσε ένα μεγάλο μάτσο χαρτιά. Όχι και ό,τι πιο συναρπαστικό για διάβασμα πριν από τον ύπνο.

Φοβήθηκε πως θα ακουγόταν σαρκαστικό κάτι τέτοιο και προσθέτει μια χαμογελαστή φάτσα και πετάει μια βρισιά γιατί θυμάται ότι έγραψε κάποτε ένα δοκίμιο για το *Literary Review* για το πώς η χαμογελαστή φάτσα εκπροσωπεί όλα τα στραβά της σύγχρονης επικοινωνίας.

Ήταν ειρωνική χαμογελαστή φάτσα, προσθέτει και χώνει τη γροθιά στο στόμα.

Περίμενε. Τηλέφωνο. Η οθόνη μένει ασάλευτη.

Τηλέφωνο. Η γυναίκα του; Ήταν σε δωμάτιο ξενοδοχείου στο Δουβλίνο. Έβλεπε στη θάλασσα, της είχε πει. *Θα σου άρεσε πολύ. Τι να απαντούσε δηλαδή σε αυτό; Τότε πάρε με μαζί σου την επόμενη φορά;* Πολύ απαιτητικό. *Είμαι σίγουρη;* Σχεδόν σαρκαστικό ακουγόταν. Στο τέλος είχε απαντήσει *Ναι* με έναν βαθύ, άηχο στεναγμό.

Εκείνη φταίει, της λένε οι φίλοι της. Δεν μπορεί να διαφωνήσει, όσο ασυνήθιστο κι αν είναι για εκείνη κάτι τέτοιο.

Τον γνώρισε σε ένα φεστιβάλ βιβλίου στο Σάφοлк, όταν την έστειλαν να πάρει συνέντευξη από εκείνον τον συγγραφέα των θρίλερ που είχε βγάλει μια περιουσία όταν άφησε στην άκρη περισσότερο λογοτεχνικές προτάσεις. Το όνομά του είναι Τζον Άρμουρ, ο ήρωάς του είναι ο Νταν Χόμπσον, ένα σχεδόν καρτουνίστικο αμάλγαμα χαρακτηριστικών παλιομοδίτικου αρσενικού. Του είχε πάρει συνέντευξη σε εστιατόριο και περίμενε ότι θα υπερασπιζόταν με ευθιξία το είδος, ίσως ότι θα παραπονιόταν λίγο για τον χώρο των εκδόσεων – τους έβρισκε πάντα κάπως κουραστικούς τους συγγραφείς στις συνεντεύξεις. Περίμενε να δει κανέναν μεσόκοπο με κοιλιά, πλαδαρό μετά από τόσα χρόνια πίσω από ένα γραφείο. Ο ψηλός, μαυρισμένος άντρας όμως που σηκώθηκε να της σφίξει το χέρι ήταν λεπτός, με φακίδες, έμοιαζε με ηλιοκαμένο Νοτιοαφρικανό αγρότη. Ήταν αστείος, γοητευτικός, αυτοσαρκαστικός και περιποιοητικός. Είχε στρέψει τη συνέντευξη στην ίδια, της έκανε ερωτήσεις για τον εαυτό της, της ανέλυσε τις θεωρίες του για την προέλευση της γλώσσας και για το πώς η επικοινωνία μεταμορφωνόταν σε κάτι επικίνδυνα υποτονικό και άσχημο.

Όταν έφτασε ο καφές, συνειδητοποίησε πως δεν είχε ακουμπήσει το στυλό στο σημειωματάριο για σχεδόν σαράντα λεπτά.

«Δε σου αρέσει όμως ο τρόπος που ηχούν;» είπε καθώς έφευγαν από το εστιατόριο και πήγαιναν προς το λογοτεχνικό φεστιβάλ. Η χρονιά κόντευε να τελειώσει και ο χειμωνιάτικος ήλιος είχε χαθεί πίσω από τα χαμηλά κτίρια του ήσυχου πια κεντρικού δρόμου. Είχε πει πάρα πολύ, είχε φτάσει στο σημείο που το στό-

μα της ξεφούρνιζε διάφορα πριν προλάβει να σκεφτεί τι έπρεπε να πει. Δεν ήθελε να φύγει από το εστιατόριο.

«Ποια;»

«Τα ισπανικά. Κυρίως τα ιταλικά. Είμαι σίγουρη πως γι' αυτό μου αρέσει η ιταλική όπερα, ενώ δεν αντέχω τις γερμανικές. Όλο σκληρούς, λαρυγγικούς θορύβους είναι». Φάνηκε να το σκέφτεται και η σιωπή του την τάραξε. Άρχισε να τραυλίζει: «Ξέρω πως δεν είναι καθόλου της μόδας, όμως λατρεύω τον Πουτσίνι. Λατρεύω τον συναισθηματισμό του. Το κελαρυστό ρο, το στακάτο κάθε λέξης...» Σταμάτησε να μιλάει όταν συνειδητοποίησε πόσο γελοία επιτηδευμένη ακουγόταν.

Είχε σταθεί σε μια είσοδο, κοίταξε τον δρόμο πίσω τους και ύστερα εκείνη. «Δε μου αρέσει η όπερα». Την κοιτούσε στα μάτια όταν το είπε. Σαν να την προκαλούσε. Ένωσε κάτι να βουλιάζει βαθιά μες στο στομάχι της. Ω, *Θεέ μου*, σκέφτηκε.

«Έλι», είπε εκείνος, αφού έμειναν να στέκουν έτσι για ένα λεπτό. Ήταν η πρώτη φορά που την είχε αποκαλέσει με το όνομά της. «Έλι, πρέπει να πάρω κάτι από το ξενοδοχείο πριν γυρίσω στο φεστιβάλ. Θέλεις να έρθεις μαζί μου;»

Πριν καν κλείσει η πόρτα του δωματίου πίσω τους, είχαν πέσει ο ένας πάνω στον άλλο με κορμιά κολλημένα, στόματαπεινασμένα, ενωμένοι καθώς τα χέρια τους εκτελούσαν την επιτακτική, φρενιασμένη χορογραφία της απογύμνωσης.

Αργότερα αναλογιζόταν τη συμπεριφορά της με δέος, σαν να ήταν κάποιου είδους παραλογισμός που έβλεπε από μακριά. Τις εκατοντάδες φορές που το είχε ξαναπαίξει στον νου της είχε αδιαφορήσει για τη σημασία του, για το συγκλονιστικό συναίσθημα, μένοντας στις λεπτομέρειες: τα εσώρουχά της, χρηστικά, ακατάλληλα, πεταμένα πάνω σε μια πρέσα παντελονιού· τον τρόπο που χασκογελούσαν σαν τρελοί μετά στο πάτωμα, κάτω από το συνθετικό πάπλωμα του ξενοδοχείου με τα χιλιάδες σχέδια· τον χαρούμενο, με ανάρμοστη γοητεία τρόπο που είχε δώσει πίσω το κλειδί του στην υπάλληλο της υποδοχής.

Την είχε πάρει δύο μέρες μετά, ενώ το ευφορικό σοκ εκείνης της ημέρας μεταλλασσόταν σε κάτι πιο απογοητευτικό.

«Το ξέρεις ότι είμαι παντρεμένος», είπε. «Διάβασες τα αποσπάσματά μου».

«Έχω γκουγκλάρει και την τελευταία αναφορά στο όνομά σου», του είπε σιωπηλά.

«Δεν έχω υπάρξει ποτέ ως τώρα... άπιστος. Ακόμα δεν μπορώ να εκφράσω αυτό που έγινε».

«Η κις φταίει», του είπε και μόρφασε.

«Κάτι μου έχεις κάνει, Έλι Χάουορθ. Δεν έχω γράψει λέξη εδώ και σαράντα οκτώ ώρες». Σώπασε. «Με κάνεις να ξεχνάω αυτά που θέλω να πω».

Είμαι καταδικασμένη λοιπόν, σκέφτηκε, γιατί μόλις ένιωσε το βάρος του πάνω της, το στόμα του στο δικό της, είχε καταλάβει –παρά τα όσα έλεγε ως τότε στους φίλους της για τους παντρεμένους, παρά τα όσα πίστευε όλη της τη ζωή– ότι αν αναγνώριζε έστω και ελάχιστα αυτό που είχε συμβεί ανάμεσά τους, ήταν χαμένη.

Έναν χρόνο μετά, ακόμα δεν είχε αρχίσει να ψάχνει τρόπο να ξεφύγει.

Ξαναμπαίνει στον λογαριασμό του σχεδόν σαράντα πέντε λεπτά αργότερα. Όλη αυτή την ώρα έχει φύγει από τον υπολογιστή της, έχει ετοιμάσει άλλο ένα ποτό, έχει περιπλανηθεί άσκοπα μες στο διαμέρισμά της, έχει κοιτάξει το δέρμα της στον καθρέφτη του μπάνιου, έχει μαζέψει σκόρπιες κάλτσες για να τις πετάξει στο καλάθι με τα άπλυτα. Ακούει το *πινγκ* του μηνύματος και πέφτει πάνω στην καρτέκλα της.

Συγγνώμη. Δεν ήθελα να αργήσω τόσο. Ελπίζω να μιλήσουμε αύριο.

Όχι κλήσεις κινητού, είχε πει. Οι λογαριασμοί κινητού έρχονταν σε αναλυτική μορφή.

Στο ξενοδοχείο είσαι τώρα; Γράφει γρήγορα. Μπορώ να σε πάρω στο δωμάτιό σου. Ήταν πολυτέλεια κάθε λέξη που έλεγαν, μια σπάνια ευκαιρία. Θεέ μου, πόση ανάγκη είχε να ακούσει τη φωνή του.

Πρέπει να πάω σε δείπνο, ομορφιά μου. Συγγνώμη – άργησα ήδη. Αργότερα x.

Και χάνεται.

Κοιτάζει την άδεια οθόνη. Θα διασχίζει τώρα με μεγάλες δρασκελιές τον διάδρομο του ξενοδοχείου, γοητεύοντας το προσωπικό, μπαίνοντας στο αμάξι που έχει κανονίσει το φεστιβάλ να τον πάρει. Απόψε θα βγάλει έναν έξυπνο, αυθόρμητο λόγο κατά τη διάρκεια του δείπνου και μετά θα είναι ο συνηθισμένος του εύθυμος, κάπως μελαγχολικός εαυτός απέναντι σε όσους έχουν την τύχη να καθίσουν στο τραπέζι του. Θα είναι εκεί έξω, ζώντας τη ζωή του στο έπακρο, ενώ εκείνη μοιάζει να έχει βάλει τη δική της σε μόνιμη αναμονή.

Τι στον διάολο έκανε;

«Τι στον διάολο κάνω;» λέει δυνατά και κλείνει τον υπολογιστή. Φωνάζει αγανακτισμένη στο ταβάνι της κάμαρας, πέφτει στο τεράστιο, άδειο της κρεβάτι. Δεν μπορεί να πάρει τους φίλους της: έχουν υπομείνει πάρα πολλές φορές αυτές τις συζητήσεις και μπορεί να μαντέψει ποια θα είναι η απάντησή τους – η μοναδική απάντηση που θα μπορούσαν να της δώσουν. Αυτό που της είχε πει ο Νταγκ την είχε πονέσει. Το ίδιο ακριβώς όμως θα είχε πει κι εκείνη σε όλους τους.

Κάθεται στον καναπέ, ανοίγει την τηλεόραση. Στο τέλος κοιτάζει τη στοίβα με τα χαρτιά στο πλάι της, τα φέρνει στην ποδιά της και βρίζει τη Μελίσα. Μια στοίβα με διάφορα, είχε πει ο αρχειονόμος, αποκόμματα που δεν είχαν ημερομηνία και δεν ανήκαν σε συγκεκριμένη κατηγορία – «Δεν προλαβαίνω να τα κοιτάξω όλα. Μας έρχονται ένα σωρό στοίβες σαν κι αυτή». Ήταν ο μόνος αρχειονόμος κάτω από τα πενήντα εκεί μέσα. Αναρωτήθηκε φευγαλέα γιατί δεν τον είχε ξαναπροσέξει.

«Δες αν έχει τίποτα που να σου είναι χρήσιμο». Είχε σκύψει συνωμοτικά κοντά της. «Πέταξε ό,τι δε θέλεις, μην πεις όμως τίποτα στο αφεντικό. Είμαστε σε τέτοια φάση αυτή τη στιγμή, που δε μας παίρνει να ελέγξουμε ό,τι χαρτιά έχουμε».

Γρήγορα κατάλαβε γιατί: μερικές κριτικές θεάτρου, μια λίστα επιβατών από κρουαζιερόπλοιο, κάτι μενού από εορταστικά δείπνα εφημερίδας. Τα ξεφυλλίζει ρίχνοντας πού και πού μια ματιά στην τηλεόραση. Δεν έχει και τίποτα εδώ μέσα που να αρέσει στη Μελίσα.

Τώρα ψάχνει ένα φθαρμένο κουτί με κάτι που έμοιαζε με ιατρικούς φακέλους μέσα. Όλοι έλεγαν για ασθένεια των πνευμόνων, παρατηρεί αφηρημένα. Με εξορύξεις είχαν να κάνουν. Είναι έτοιμη να τα πετάξει όλα στο καλάθι ακρόηστων, όταν τραβάει την προσοχή της μια γαλαζωπή γωνία. Την πιάνει με τον δείκτη και τον αντίχειρα και βγάζει έναν φάκελο με διεύθυνση γραμμένη στο χέρι. Είναι ανοιγμένος και το γράμμα μέσα έχει ημερομηνία 4 Οκτωβρίου 1960.

Μονάκριβη, μοναδική μου αγάπη,

Το εννοούσα αυτό που είπα. Κατέληξα πως ο μοναδικός τρόπος να συνεχίσουμε είναι να πάρει ένας από τους δυο μας μια γενναία απόφαση.

Δεν έχω τη δύναμή σου. Όταν σε πρωτογνώρισα, νόμιζα πως ήσουν κάτι εύθραυστο, πως έπρεπε να σε προστατέψω. Καταλαβαίνω τώρα πως είχα κάνει λάθος. Εσύ έχεις τη δύναμη, εσύ μπορείς να αντέξεις να ζεις με την πιθανότητα μιας τέτοιας αγάπης, με το γεγονός ότι δε θα μπορέσουμε ποτέ να τη ζήσουμε.

Σου ζητώ να μη με κρίνεις για την αδυναμία μου. Ο μόνος τρόπος να το υπομείνω είναι να πάω σε ένα μέρος που δε θα σε ξαναδώ, που δε θα με στοιχειώνει η πιθανότητα να σας δω μαζί. Πρέπει να πάω εκεί όπου η ανάγκη θα με κάνει να σε διαγράψω από τις σκέψεις μου κάθε λεπτό, κάθε ώρα. Κι αυτό δεν μπορεί να γίνει εδώ.

Θα δεχτώ τη δουλειά. Θα είμαι την Παρασκευή το βράδυ στις 7.15 στον σταθμό Πάντινγκτον, στην Αποβάθρα 4 και τίποτα στον κόσμο δε θα μου έδινε περισσότερη χαρά από το να βρεις το κουράγιο να έρθεις μαζί μου.

Αν δεν έρθεις, θα καταλάβω πως ό,τι κι αν νιώθουμε ο ένας για τον άλλο δεν είναι αρκετό. Δε θα σε κατηγορήσω, αγάπη μου. Ξέρω πως οι τελευταίες εβδομάδες ήταν ανυπόφορες για σένα και νιώθω έντονο το βάρος της ευθύνης για αυτό. Απεχθάνομαι ακόμα και τη σκέψη ότι θα μπορούσα να σε κάνω να νιώσεις την παραμικρή δυστυχία.

Θα σε περιμένω στην αποβάθρα από τις επτά παρά τέταρτο. Να ξέρεις πως στα χέρια σου κρατάς την καρδιά μου, τις ελπίδες μου.

*Σε αγαπώ
Μπ.*

Η Έλι το διαβάζει για δεύτερη φορά και για κάποιον ανεξήγητο λόγο τα μάτια της γεμίζουν δάκρυα. Δεν μπορεί να πάρει το βλέμμα από τα μεγάλα, στρογγυλεμένα γράμματα. Η αμεσότητα των λέξεων αναβλύζει μπροστά της ύστερα από σαράντα τόσα χρόνια που έμεναν κρυμμένες. Το γυρίζει, ψάχνει στον φάκελο για στοιχεία. Αντί για διεύθυνση υπάρχει Ταχυδρομική Θυρίδα 13, Λονδίνο. Θα μπορούσε να ήταν άντρας ή γυναίκα. *Τι έκανες, Ταχυδρομική Θυρίδα 13;* ρωτάει βουβά.

Σηκώνεται μετά, βάζει με προσοχή ξανά το γράμμα στον φάκελό του και πηγαίνει στον υπολογιστή της. Ανοίγει την αλληλογραφία και πατάει «ανανέωση». Τίποτε άλλο μετά το μήνυμα που έλαβε στις επτά και σαράντα πέντε.

Πρέπει να πάω σε δείπνο, ομορφιά μου. Συγγνώμη – άργησα ήδη. Αργότερα x.

Μέρος Πρώτο

Ο μόνος τρόπος να το υποκρίνω είναι να πάω σε ένα μέρος που σε θα σε ξαναδώ, που σε θα με στοιχειώνει η πιθανότητα να σας δω μαζί. Πρέπει να πάω εκεί όπου η ανάγκη θα με κάνει να σε διαχράσω από τις βέψεις μου κάθε ζεπτό, κάθε ώρα. Κι αυτό σε μπορεί να γίνει εύω.

Θα σε χτώ τη σουφεία. Θα είμαι την Παρασκευή το βράδυ στις 7.15 στον σταθμό Πάντινγκτον, στην Ανοβάθρα 4 και τίποτα στον κόσμο σε θα μου έδινε περιβότερη χαρά από το να βρεις το κουράχιο να έρθεις μαζί μου.

Γράμμα άντρα προς γυναίκα

1960

— υπνάει».

— Ένα θρόισμα ακούστηκε, το σύρσιμο μιας καρέκλας και το
— σκληρό κλικ κρικών κουρτίνας που χτυπούν μεταξύ τους.
Δυο φωνές μουρμουρίζουν.

«Θα φέρω τον κύριο Χάργκριβς».

Επικράτησε για λίγο σιωπή, κι από μέσα της άρχισε να ανα-
δύεται άλλο ένα κύμα ήχων – φωνές, πνιχτές και μακρινές, ένα
αυτοκίνητο που περνούσε· για κάποιον περιεργό λόγο της φάνη-
κε σαν να έρχονταν από κάπου χαμηλά. Έμεινε εκεί να αφου-
γκράζεται, περιμένοντας τους ήχους να αποκρυσταλλωθούν, να
παίζει με τον νου της το παιχνίδι της μνήμης καθώς αναγνώριζε
τον καθένα ξεχωριστά για αυτό που ήταν.

Τότε ήταν που άρχισε να αντιλαμβάνεται τον πόνο. Σκαρφά-
λωνε προς τα πάνω με βήματα βίαια, βαθιά: πρώτα το χέρι, μια
έντονη αίσθηση καψίματος από τον αγκώνα ως τον ώμο, ύστερα
το κεφάλι: αμβλύς, ανελέητος πόνος. Πονούσε και το υπόλοιπο
σώμα της, όπως κι όταν είχε...

Όταν είχε;...

«Θα έρθει αμέσως. Λέει να κλείσουμε τα στόρια».

Ήταν τόσο στεγνό το στόμα της. Έκλεισε τα χείλη και κατάρ-
πιε με δυσκολία. Ήθελε να ζητήσει λίγο νερό, οι λέξεις όμως δεν
έβγαιναν. Άνοιξε λίγο τα μάτια. Δυο απροσδιόριστες μορφές κι-
νούνταν γύρω της. Κάθε φορά που νόμιζε ότι είχε καταλάβει τι
ήταν, κινούνταν πάλι. Μπλε. Ήταν μπλε.

«Ξέρεις ποια ήρθε μόλις τώρα κάτω, έτσι;»

Η μία από τις δύο φωνές χαμήλωσε. «Η φιλενάδα του Έντι Κόκραν. Αυτή που επέζησε από το δυστύχημα. Γράφει τραγούδια για εκείνον. Στη μνήμη του δηλαδή».

«Βάζω στοίχημα πως δε θα είναι τόσο καλή όσο ήταν εκείνος».

«Όλο το πρωί έρχονται δημοσιογράφοι να τη δουν. Η προϋσταμένη κοντεύει να τρελαθεί».

Δεν καταλάβαινε τι έλεγαν. Ο πόνος στο κεφάλι της ήταν ένας παλλόμενος, ορμητικός ήχος που γινόταν όλο και πιο δυνατός, όλο και πιο έντονος, ώσπου το μόνο που μπορούσε να κάνει ήταν να κλείσει ξανά τα μάτια και να περιμένει να φύγει, ό,τι κι αν ήταν. Ύστερα ήρθε σαν την παλίρροια το λευκό να τη σκεπάσει. Αφησε με ευγνωμοσύνη μια βουβή ανάσα και βούλιαξε ξανά στην αγκαλιά του.

«Είσαι ξύπνια, καλή μου; Έχεις επισκέπτη».

Μια αντανάκλαση τρεμόπαιξε από πάνω της, ένα φάντασμα που πέρασε γοργά, πρώτα από τη μία και μετά από την άλλη. Θυμήθηκε ξαφνικά το πρώτο της ρολόι, το πώς αντανakλούσε το φως του ήλιου από το γυάλινο καπάκι στο ταβάνι του παιδικού δωματίου, στέλνοντάς το μπρος-πίσω και κάνοντας τον μικρό της σκύλο να γαβγίζει.

Το μπλε ήταν πάλι εκεί. Το είδε να κινείται, με το θρόισμα να το συνοδεύει. Τότε ένα χέρι άγγιξε τον καρπό της, μια σύντομη σπίθα πόνου που την έκανε να βγάλει μια κραυγή.

«Λίγο πιο προσεκτικά από εκείνη την πλευρά, νοσοκόμα», επέπληξε η φωνή. «Το αισθάνθηκε αυτό».

«Λυπάμαι πολύ, κύριε Χάργκριβς».

«Το χέρι θα χρειαστεί κι άλλο χειρουργείο. Έχουμε βάλει καρφιά σε διάφορα σημεία, δεν είναι όμως ακόμα εντάξει».

Μια σκούρα μορφή στεκόταν κοντά στα πόδια της. Πάσχιζε να την κάνει να σταθεροποιηθεί, αρνιόταν όμως κι εκείνη όπως και οι μπλε μορφές να το κάνει, και άφησε τα μάτια της να κλείσουν.

«Μπορείτε να καθίσετε κοντά της αν θέλετε. Να της μιλήσετε. Θα σας ακούσει».

«Πώς είναι τα... άλλα τραύματά της;»

«Θα μείνουν σημάδια φοβάμαι. Ειδικά σε εκείνο το χέρι. Και το χτύπημα στο κεφάλι ήταν αρκετά δυνατό, ίσως αργήσει λίγο να επανέλθει. Ανάλογα τη σοβαρότητα όμως του ατυχήματος, νομίζω ότι μπορούμε να πούμε πως στάθηκε τυχερή».

Σιωπή έπεσε για λίγο.

«Ναι».

Κάποιος είχε αφήσει δίπλα της ένα μπολ με φρούτα. Είχε ανοίξει πάλι τα μάτια, το βλέμμα της στάθηκε εκεί, άφησε το σχήμα και το χρώμα να σταθεροποιηθεί κι ένιωσε ένα σκίρτημα ικανοποίησης όταν κατάλαβε ότι μπορούσε να αναγνωρίσει τι ήταν εκεί. Σταφύλια, είπε. Το είπε ξανά, αφήνοντας την άηχη λέξη να κυλήσει μες στο κεφάλι της: *σταφύλια*. Της φάνηκε σημαντική, σαν άγκυρα που την κρατούσε δεμένη με αυτή την καινούργια πραγματικότητα.

Κι ύστερα χάθηκαν, το ίδιο γρήγορα όσο είχαν έρθει, έσβησαν πίσω από τη σκούρα μπλε μάζα που είχε καθίσει δίπλα της. Καθώς πλησίαζε, διέκρινε μια αχνή μυρωδιά καπνού. Η φωνή όταν ακούστηκε ήταν διστακτική, ίσως και λίγο αμήχανη. «Τζένιφερ; Με ακούς;»

Ήταν τόσο δυνατές οι λέξεις· τόσο παράξενα ενοχλητικές.

«Τζένι καλή μου, εγώ είμαι».

Αναρωτήθηκε αν θα την άφηναν να δει ξανά τα σταφύλια. Της φαινόταν τόσο σημαντικό να τα δει· έντονα, πορφυρά, απτά. Οικεία.

«Είστε σίγουρος ότι μπορεί να με ακούσει;»

«Απόλυτα, ίσως όμως βρίσκει εξουθενωτική την όποια επικοινωνία».

Ακολούθησαν μερικά μουρμουρητά που δεν μπόρεσε να καταλάβει. Ίσως πάλι και να είχε πάψει να προσπαθεί. Τίποτα δεν έμοιαζε ξεκάθαρο. «Μπορείτε... να...» ψιθύρισε.

«Δεν έπαθε βλάβη όμως ο εγκέφαλός της; Στο ατύχημα; Ξέρετε ότι δε θα υπάρχει... μόνιμη;...»

«Όπως είπα, δέχτηκε δυνατό χτύπημα στο κεφάλι, δεν υπήρξαν όμως ιατρικές ενδείξεις που να μας θορυβήσουν». Ήχος από

ανακάτεμα χαρτιών. «Δεν έχει κάταγμα ούτε οίδημα στον εγκέφαλο. Όμως αυτά τα πράγματα είναι πάντοτε κάπως απρόβλεπτα και ο κάθε ασθενής επηρεάζεται διαφορετικά. Απλώς θα χρειαστεί να είστε λίγο...»

«Σας παρακαλώ...» Δεν ήταν παρά ένα μουρμουρητό η φωνή της, που μόλις ακουγόταν.

«Κύριε Χάργκριβς! Πιστεύω ότι προσπαθεί να μιλήσει».

«... θέλω να δω...»

Ένα πρόσωπο πρόβαλε σαν μέσα από νερό μπροστά της. «Ναι;»

«... θέλω να δω...» Τα σταφύλια, ικέτευε να δει. Θέλω μόνο να δω ξανά εκείνα τα σταφύλια.

«Θέλει να δει τον σύζυγό της!» ανακοίνωσε θριαμβευτικά η νοσοκόμα καθώς πεταγόταν προς τα πάνω. «Νομίζω ότι θέλει να δει τον σύζυγό της».

Έπεσε σιωπή, ύστερα κάποιος έσκυψε κοντά της. «Εδώ είμαι, καλή μου. Όλα είναι... όλα είναι μια χαρά».

Το σώμα έκανε πίσω και άκουσε ένα χέρι να χτυπάει μια πλάτη. «Ορίστε, βλέπετε; Ήδη αρχίζει να βρίσκει τον εαυτό της. Όλα εν καιρώ, ε;» Αντρική φωνή πάλι. «Αδελφή; Πηγαίνετε να ζητήσετε από την προϊσταμένη να ετοιμάσουν κάτι για απόψε. Όχι τίποτα ιδιαίτερο. Κάτι ελαφρύ και εύκολο στην κατάποση... Θα μπορούσατε ίσως να μας φέρετε και ένα φλιτζάνι τσάι όσο θα είστε εκεί». Άκουσε βήματα, χαμηλές φωνές που συνέχιζαν να μιλούν δίπλα της. Η τελευταία της σκέψη καθώς χανόταν και πάλι το φως ήταν: Σύζυγος;

Αργότερα, όταν της είπαν πόσο καιρό ήταν στο νοσοκομείο, δυσκολεύτηκε να το πιστέψει. Ο χρόνος είχε γίνει αποσπασματικός, απειθαρχος, ερχόταν κι έφευγε σε χαοτικά θραύσματα ωρών. Ήταν Τρίτη, ώρα πρωινού. Τώρα ήταν Τετάρτη, ώρα μεσημεριανού. Προφανώς κοιμόταν για δεκαοχτώ ώρες – ειπώθηκε με κάποια αποδοκιμασία, σαν να υπονοούσαν ότι ήταν αγένεια από μέρους της να απουσιάζει για τόσο ώρα. Κι ύστερα ήταν Παρασκευή. Ξανά.

Κάποιες φορές, όταν ξυπνούσε, είχε σκοτάδι και ανασήκωνε λίγο το κεφάλι στο κολλαριστό λευκό μαξιλάρι για να παρακολουθήσει την κατευναστική κίνηση του θαλάμου μες στη νύχτα: το σύρσιμο των μαλακών παπουτσιών των νοσοκόμων που πηγαυοέρχονταν στους διαδρόμους, τα μουρμουρητά πού και πού συζητήσεων μεταξύ νοσοκόμας και ασθενούς. Μπορούσε να βλέπει τηλεόραση τα βράδια αν ήθελε, της είχαν πει οι νοσοκόμες. Ο σύζυγός της είχε ζητήσει την καλύτερη φροντίδα – μπορούσε να έχει σχεδόν οτιδήποτε ήθελε. Πάντα έλεγε όχι, ευχαριστώ: ήταν αρκετά μπερδεμένη από τον τρομερό χείμαρρο πληροφοριών χωρίς την ατέλειωτη φλυαρία εκείνου του κουτιού στη γωνία.

Καθώς οι περίοδοι που έμενε ξύπνια μεγάλωναν και πλήθαιναν, εξοικειώθηκε με τα πρόσωπα των άλλων γυναικών στον μικρό θάλαμο. Η μεγαλύτερη σε ηλικία γυναίκα στο δωμάτιο δεξιά της, με τα κατάμαυρα μαλλιά πιασμένα απεγάδιαστα σε ένα κοκαλωμένο, καλοψεκασμένο γλυπτό πάνω στο κεφάλι της, με τα χαρακτηριστικά της να έχουν μια μόνιμη έκφραση αμυδρής, γεμάτης έκπληξη απογοήτευσης. Είχε πάρει μέρος, από ό,τι φαινόταν, σε κάποια ταινία όταν ήταν νέα και φρόντιζε μεγαλόψυχα να ενημερώνει κάθε καινούργια νοσοκόμα για αυτό. Η φωνή της ήταν επιτακτική, οι επισκέπτες της ελάχιστοι. Ήταν και η εύσωμη νεαρή γυναίκα στο απέναντι δωμάτιο, που έκλαιγε σιγανά κάθε ξημέρωμα. Μια αυστηρή, μεγαλύτερη σε ηλικία γυναίκα –νταντά ίσως;– έφερνε μικρά παιδιά να τη δουν για μια ώρα κάθε απόγευμα. Τα δυο αγόρια σκαρφάλωναν στο κρεβάτι και κρέμονταν από πάνω της, μέχρι που η νταντά τους έλεγε να κατεβούν από φόβο μην «κάνετε κακό στη μητέρα σας».

Οι νοσοκόμες της είχαν πει τα ονόματα των άλλων γυναικών και μερικές φορές της έλεγαν και τα δικά τους, μα δεν μπορούσε να τα θυμηθεί. Υποπτευόταν πως τις είχε απογοητεύσει.

Ο Σύζυγός Σας, όπως τον ανέφεραν όλοι, ερχόταν τα περισσότερα απογεύματα. Φορούσε ένα καλοραμμένο κοστούμι, σκούρο μπλε ή γκρι σερζ, της έδινε ένα τυπικό φιλί στο μάγουλο και καθόταν συνήθως στο κάτω μέρος του κρεβατιού. Τη ρωτούσε διάφορα με ενδιαφέρον, όπως αν ήταν καλό το φαγητό, αν θα ήθε-

λε να της στείλουν τίποτε άλλο. Μερικές φορές απλώς διάβαζε μια εφημερίδα.

Ήταν ωραίος άντρας, περίπου δέκα χρόνια μεγαλύτερός της, με φαρδύ, αετίσιο μέτωπο και σοβαρά, κουκουλωτά μάτια. Γνώριζε βαθιά μέσα της ότι πρέπει να ήταν αυτός που έλεγε πως ήταν, ότι ήταν παντρεμένη μαζί του, την μπέρδευε όμως το γεγονός ότι δεν ένιωθε τίποτα ενώ όλοι περίμεναν ολοφάνερα μια αντίδραση διαφορετική. Μερικές φορές τον κοιτούσε όταν δεν την έβλεπε και περίμενε κάποια σπίθα οικειότητας να ξαναζωντανέψει. Μερικές φορές, όταν ξυπνούσε, τον έβρισκε να κάθεται εκεί, με την εφημερίδα κατεβασμένη, και να την κοιτάζει, σαν να ένιωθε κι εκείνος κάτι τέτοιο.

Ο κύριος Χάργκριβς, ο σύμβουλος, ερχόταν καθημερινά και έλεγχε τον φάκελό της, ρωτούσε αν μπορούσε να του πει τη μέρα, την ώρα, το όνομά της. Τα έβρισκε πάντα τώρα πια αυτά. Κατάφερε μάλιστα να του πει ότι πρωθυπουργός ήταν ο κύριος Μακμίλαν και πόσων ετών ήταν, είκοσι επτά. Δεν τα πήγαινε όμως τόσο καλά με τις επικεφαλίδες των εφημερίδων, με γεγονότα που είχαν συμβεί πριν βρεθεί εκεί. «Θα έρθουν», της έλεγε εκείνος και της χτυπούσε καθησυχαστικά το χέρι. «Μην προσπαθείτε διά της βίας, έτσι μπράβο».

Ήταν και η μητέρα της που έφερνε μικρά δώρα, σαπούνη, ωραίο σαμπουάν, περιοδικά, σαν να ήθελε να την παρακινήσει να ξαναγυρίσει κατά κάποιον τρόπο σε αυτό που ήταν κάποτε. «Ανησυχήσαμε όλοι τόσο πολύ, Τζένι καλή μου», έλεγε κι έφερνε το δροσερό της χέρι στο κεφάλι της. Ένιωθε όμορφα. Όχι οικεία, αλλά όμορφα. Μερικές φορές η μητέρα της πήγαινε να πει κάτι κι ύστερα μουρμούριζε: «Δεν πρέπει να σε κουράζω με ερωτήσεις. Όλα θα ξαναγυρίσουν. Έτσι λένε οι γιατροί. Δεν πρέπει λοιπόν να ανησυχείς».

Δεν ανησυχούσε, ήθελε να της πει η Τζένι. Ένιωθε γαλήνια στη μικρή της φυσαλίδα. Μόνο μια ακαθόριστη θλίψη τη σκίαζε, επειδή δεν μπορούσε να γίνει αυτή που όλοι περίμεναν από εκείνη να είναι. Και τότε, όταν άρχιζαν οι σκέψεις να μπερδεύονται και να τη συγχύζουν, αποκοιμιόταν ξανά.

Της είπαν τελικά ότι θα πήγαινε σπίτι ένα πρωινό τόσο ψυχρό, που οι λωρίδες καπνού διαγράφονταν στον καταγάλανο χειμωνιάτικο ουρανό πάνω από την πρωτεύουσα σαν ψηλόλιγνο δάσος. Πλέον μπορούσε να περπατήσει λίγο στον διάδρομο, να ανταλλάξει περιοδικά με τις άλλες ασθενείς που φλυαρούσαν με τις νοσοκόμες ή άκουγαν ραδιόφωνο, ανάλογα τη διάθεσή τους. Είχε κάνει δεύτερη επέμβαση στο χέρι και πήγαινε καλά, της είπαν, αν και η μεγάλη κόκκινη ουλή εκεί που είχε τοποθετηθεί η λάμα την έκανε να μορφάζει και προσπαθούσε να την κρατάει κρυμμένη κάτω από μακρύ μανίκι. Τα μάτια της είχαν εξεταστεί, η ακοή της ελεγχθεί. Το δέρμα της είχε επουλωθεί από τις μυριάδες αμυχές που είχαν προκαλέσει τα θραύσματα γυαλιού. Οι μώλωπες είχαν σβήσει, το σπασμένο πλευρό και η κλειδα είχαν δέσει αρκετά καλά ώστε να μπορεί να ξαπλώνει σε διαφορετικές θέσεις χωρίς να πονάει.

Από κάθε άποψη έδειχνε, όπως έλεγαν, σαν τον «παλιό της εαυτό», λες και αν το έλεγαν αρκετές φορές, μπορεί να την έκαναν να θυμηθεί ποιος ήταν αυτός. Η μητέρα της στο μεταξύ περνούσε ώρες ατέλειωτες ψάχνοντας σωρούς από ασπρόμαυρες φωτογραφίες για να μπορέσει να ξαναδώσει στην Τζένιφερ τη ζωή της.

Έμαθε ότι ήταν παντρεμένη εδώ και τέσσερα χρόνια. Παιδιά δεν υπήρχαν – από τη χαμηλωμένη φωνή της μητέρας της μάντεψε πως αποτελούσε πηγή απογοήτευσης αυτό για όλους. Έμενε σε ένα πολύ ωραίο σπίτι σε πολύ καλή συνοικία του Λονδίνου, είχε οικονόμο και σοφέρ, και ένα σωρό κοπέλες θα έδιναν, από ό,τι φαίνεται, ό,τι είχαν και δεν είχαν για να αποκτήσουν τα μισά από όσα είχε εκείνη. Ο σύζυγός της είχε εξέχουσα θέση στη βιομηχανία εξόρυξης και έλειπε συχνά, αν και της ήταν τόσο αφοσιωμένος, που είχε αναβάλει αρκετά πολύ σημαντικά ταξίδια μετά το ατύχημα. Από τον σεβασμό με τον οποίο του μιλούσε το ιατρικό προσωπικό καταλάβαινε ότι ήταν πραγματικά σημαντικός και ότι έπρεπε κατ'επέκταση να φέρονται και σε εκείνη με σεβασμό, αν και στην ίδια όλα αυτά φάνταζαν ανόητα.

Κανείς δεν είχε πει πολλά πράγματα για το πώς είχε βρεθεί εκεί, αν και κάποια στιγμή έριξε κρυφά μια ματιά στις σημειώσεις

του γιατρού και είδε πως είχε πέσει θύμα αυτοκινητιστικού ατυχήματος. Τη μοναδική φορά που είχε πιέσει τη μητέρα της να της πει τι είχε συμβεί εκείνη είχε γίνει κατακόκκινη και αφού ακούμπησε το μικρό, αφράτο χέρι της στο δικό της, την είχε προτρέψει να «μην τα σκέφτεσαι τώρα αυτά, καλή μου. Ήταν... φορτικά λυπηρό». Τα μάτια της είχαν γεμίσει δάκρυα και, μη θέλοντας να την ταράξει, η Τζένιφερ δεν είχε πει τίποτε άλλο.

Μια φλύαρη κοπέλα με μαλλιά που θύμιζαν κρόνος σε έντονο πορτοκαλί είχε έρθει από άλλο τμήμα του νοσοκομείου για να κόψει και να φτιάξει τα μαλλιά της Τζένιφερ. Αυτό, της είπε η κοπέλα, θα την έκανε να νιώσει πολύ καλύτερα. Η Τζένιφερ είχε χάσει λίγα μαλλιά στο πίσω μέρος του κεφαλιού –τα είχαν ξυρίσει για να ράψουν μία πληγή– και το κορίτσι της ανακοίνωσε ότι έκανε θαύματα με την κάλυψη τέτοιου είδους τραυμάτων.

Λίγο παραπάνω από μία ώρα αργότερα κράτησε με επισημότητα έναν καθρέφτη μπροστά της. Η Τζένιφερ κοίταξε το κορίτσι που την κοιτούσε. Αρκετά όμορφο, σκέφτηκε με κάποιου είδους αποστασιοποιημένη ικανοποίηση. Μωλωπισμένο, λίγο χλομό, αλλά με ευχάριστο πρόσωπο. Το πρόσωπό μου, διόρθωσε τον εαυτό της.

«Έχετε πρόχειρα καθόλου καλλυντικά;» είπε η κομμώτρια. «Μπορώ να σας βάψω αν θέλετε, αν πονάει ακόμα το χέρι σας. Λίγο κραγιόν δίνει φως σε κάθε πρόσωπο, κυρία. Αυτό και καμιά τηγανίτα».

Η Τζένιφερ συνέχισε να κοιτάζει τον καθρέφτη. «Λες να το κάνω;»

«Α, ναι. Τέτοια όμορφη κοπέλα σαν εσάς. Μπορώ να σας βάψω πολύ διακριτικά... θα φωτίσει τα μάγουλά σας. Μια στιγμή να πεταχτώ κάτω να πάρω τα σύνεργά μου. Έχω κάτι υπέροχες αποχρώσεις από το Παρίσι και ένα κραγιόν Τσαρλς οφ δε Ριτζ που θα είναι τέλειο για σας».

«Α, μα τι γοητευτική που είστε! Είναι ωραίο να βλέπει κανείς μια κυρία βαμμένη. Καταλαβαίνουμε ότι παίρνετε σιγά σιγά τον

έλεγχο της κατάστασης», είπε ο κύριος Χάργκριβς όταν έκανε τους γύρους του λίγη ώρα αργότερα. «Αδημονείτε να γυρίσετε σπίτι, έτσι δεν είναι;»

«Μάλιστα, ευχαριστώ», είπε εκείνη ευγενικά. Δεν είχε ιδέα πώς να του δώσει να καταλάβει ότι δεν ήξερε τι ήταν αυτό το σπίτι.

Κοίταξε για μια στιγμή το πρόσωπό της, υπολογίζοντας ίσως την αβεβαιότητά της. Κάθισε μετά στο πλάι του κρεβατιού και έφερε το χέρι του στον ώμο της. «Καταλαβαίνω ότι πρέπει να φαίνονται όλα κάπως ανησυχητικά, ότι μπορεί να μην έχετε βρει ακόμα τον εαυτό σας, μη νοιάζεστε όμως αν είναι ακόμα μπερδεμένα πολλά πράγματα. Είναι αρκετά σύνηθες να παθαίνει κανείς αμνησία μετά από τραύμα στο κεφάλι.

»Έχετε πολύ υποστηρικτική οικογένεια και είμαι σίγουρος ότι μόλις βρεθείτε κοντά σε γνώριμα πράγματα, στις παλιές σας συνήθειες, στους φίλους, στις βόλτες για ψώνια και σε όλα τα υπόλοιπα, θα ανακαλύψετε ότι τα πάντα θα αρχίσουν να ξαναβρίσκουν τη θέση τους».

Ένευσε υπάκουα. Είχε καταλάβει αρκετά γρήγορα ότι χαίρονταν όλοι πολύ περισσότερο όταν το έκανε αυτό.

«Λοιπόν· θα ήθελα να επιστρέψετε σε μία βδομάδα για να μπορέσω να εξετάσω την πρόοδο του χεριού. Θα χρειαστείτε κάποιες φυσικοθεραπείες για να ανακτηθεί πλήρως η λειτουργικότητά του. Το βασικό όμως είναι να ξεκουραστείτε και να μην ανησυχείτε ιδιαίτερα για τίποτα. Καταλαβαίνετε;»

Ετοιμαζόταν ήδη να φύγει. Τι άλλο να του έλεγε;

Ο άντρας της την παρέλαβε λίγο πριν από το τσάι. Οι νοσοκόμες είχαν παραταχθεί κάτω στον χώρο υποδοχής για να την αποχαιρετήσουν, καθαρές και περιποιημένες, με τις κολλαριστές τους ρόμπες. Ένιωθε ακόμα μια περίεργη αδυναμία και αστάθεια όταν ήταν όρθια και στηρίχτηκε με ευγνωμοσύνη στο μπράτσο που της έτεινε.

«Σας ευχαριστώ για τη φροντίδα που προσφέρατε στη σύζυγό μου. Στείλτε τον λογαριασμό στο γραφείο μου, αν έχετε την καλοσύνη», είπε στην προϊσταμένη.

«Ευχαρίστησή μας», είπε εκείνη, του έσφιξε το χέρι και στράφηκε χαμογελαστή στην Τζένιφερ. «Πολύ χαίρομαι που τη βλέπω και πάλι γερή. Φαίνεστε πολύ καλά, κυρία Στέρλινγκ».

«Αισθάνομαι... πολύ καλύτερα. Ευχαριστώ». Φορούσε ένα μακρύ κασμιρένιο παλτό και ασορτί καπελάκι. Της είχε στείλει τρεις φορεσιές να διαλέξει. Είχε διαλέξει την πιο απλή· δεν ήθελε να τραβάει επάνω της την προσοχή.

Ο κύριος Χάργκριβς πρόβαλε από ένα γραφείο και γύρισαν να τον δουν. «Η γραμματέας μου λέει ότι υπάρχουν μερικοί δημοσιογράφοι έξω – για να δουν το κορίτσι του Κόκραν. Ίσως θα ήταν καλύτερα να φύγετε από την πίσω είσοδο, αν θέλετε να αποφύγετε τη φασαρία».

«Θα ήταν προτιμότερο. Σας πειράζει να στείλετε πίσω τον οδηγό μου;»

Ύστερα από εβδομάδες στη ξεστασία του θαλάμου, της φάνηκε απρόσμενα ψυχρός ο αέρας. Δυσκολεύτηκε να τον ακολουθήσει, με την ανάσα της να βγαίνει κοφτή, κι ύστερα βρέθηκε στο πίσω μέρος ενός μεγάλου μαύρου αυτοκινήτου, με τα πελώρια δερμάτινα καθίσματα να την καταπίνουν και τις πόρτες να κλείνουν μαλακά. Το αυτοκίνητο ακολούθησε την κίνηση του Λονδίνου, με τη μηχανή να γουργουρίζει ελαφρά.

Κοίταξε από το παράθυρο τους δημοσιογράφους που μόλις και ξεχώριζαν στα σκαλιά της μπροστινής εισόδου και τους φωτογράφους που συνέκριναν φακούς. Οι δρόμοι στο κέντρο του Λονδίνου ήταν γεμάτοι κόσμο που περνούσε βιαστικά, με τους γιακάδες ανεβασμένους για να φυλαχτούν από τον αέρα, ενώ οι άντρες είχαν κατεβασμένες χαμηλά στο μέτωπο τις ρεπούμπλικές τους.

«Ποιο είναι αυτό το κορίτσι του Κόκραν;» είπε και γύρισε να τον κοιτάξει.

Μουρμούριζε κάτι στον οδηγό. «Ποιο;»

«Το κορίτσι του Κόκραν. Κάτι έλεγε ο κύριος Χάργκριβς για εκείνη».

«Νομίζω ότι ήταν το κορίτσι ενός γνωστού τραγουδιστή. Είχαν ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα λίγο πριν...»

«Όλο για αυτή μιλούσαν. Οι νοσοκόμες, στο νοσοκομείο».

Φαινόταν να έχει χάσει το ενδιαφέρον του. «Θα αφήσω την κυρία Στέρλινγκ στο σπίτι και μόλις τακτοποιηθεί, θα γυρίσω στο γραφείο», έλεγε στον οδηγό.

«Τι απέγινε εκείνος;» ρώτησε.

«Ποιος;»

«Ο Κόκραν. Ο τραγουδιστής».

Ο άντρας της την κοίταξε σαν να υπολόγιζε κάτι. «Σκοτώθηκε», είπε. Κι ύστερα στράφηκε ξανά προς τον οδηγό του.

Ανέβηκε αργά τα σκαλιά του κατάλευκου σπιτιού και η πόρτα άνοιξε ως διά μαγείας μόλις έφτασε στην κορυφή της σκάλας. Ο οδηγός άφησε με προσοχή τη βαλίτσα στον διάδρομο και αποχώρησε. Πίσω της ο άντρας της ένευσε σε μια γυναίκα που έστεκε στον διάδρομο, προφανώς για να τους υποδεχτεί. Μεσόκοπη, με σκούρα καστανά μαλλιά τραβηγμένα πίσω σε αυστηρό σινιόν, φορούσε ένα σκούρο μπλε ντεπιέζ. «Καλώς ήρθατε, κυρία», είπε και άπλωσε το χέρι. Το χαμόγελό της ήταν γνήσιο, η προφορά της βαριά. «Χαιρόμαστε τόσο πολύ που είστε κοντά μας και πάλι καλά».

«Ευχαριστώ», είπε εκείνη. Ήθελε να πει το όνομά της, ντρεπόταν όμως να το ρωτήσει.

Η γυναίκα περίμενε να πάρει τα παλτό τους και χάθηκε στον διάδρομο.

«Αισθάνεσαι κουρασμένη;» Έσκυψε το κεφάλι να κοιτάξει το πρόσωπό της.

«Όχι. Όχι, είμαι καλά». Κοίταξε γύρω της το σπίτι, ευχήθηκε να μπορούσε να κρύψει την απογοήτευση που ένιωθε, αφού ήταν σαν να μην το είχε ξαναδεί ποτέ.

«Πρέπει να γυρίσω στο γραφείο τώρα. Θα είσαι εντάξει με την κυρία Κορντόζα;»

Κορντόζα. Δεν ήταν τελείως άγνωστο. Ένωσε μια μικρή σπίθα ευγνωμοσύνης. *Κυρία Κορντόζα.* «Θα είμαι μια χαρά, ευχαριστώ. Μην ανησυχείς για μένα, σε παρακαλώ».

«Θα επιστρέψω στις επτά... αν είσαι σίγουρη ότι είσαι καλά...»

Ήταν ολοφάνερο πως ήθελε να φύγει. Έσκυψε, τη φίλησε στο μάγουλο και, μετά από έναν σύντομο δισταγμό, έφυγε.

Στάθηκε στην είσοδο ακούγοντας τα βήματά του να σβήνουν στη σκάλα έξω, το απαλό γουργουρητό της μηχανής καθώς το μεγάλο αυτοκίνητο απομακρυνόταν. Το σπίτι φάνταζε ξαφνικά τεράστιο, σπηλαιώδες.

Αγγίξε την ταπετσαρία με το μεταξωτό τελείωμα, κοίταξε το γυαλισμένο παρκέ, τα ιλιγγιώδη ψηλά ταβάνια. Έβγαλε τα γάντια της με ακριβείς, προσεκτικές κινήσεις. Ύστερα έσκυψε να δει πιο καλά τις φωτογραφίες στο τραπέζι του διαδρόμου. Η μεγαλύτερη ήταν γαμήλια, με περίτεχνη, καλογυαλισμένη ασημένια κορνίζα. Και να τη, με ένα εφαρμοστό λευκό φόρεμα, το μισό της πρόσωπο καλυμμένο από βέλο λευκής δαντέλας, με τον σύζυγό της να χαμογελάει πλατιά στο πλάι της. *Στ' αλήθεια τον παντρεύτηκα*, σκέφτηκε. Κι ύστερα: *Δείχνω τόσο ευτυχισμένη*.

Τινάχτηκε. Η κυρία Κορντόζα είχε πλησιάσει από πίσω της και έστεκε εκεί, με τα χέρια πλεγμένα μπροστά της. «Αναρωτιόμουν αν θα θέλατε να σας φέρω λίγο τσάι. Σκέφτηκα ότι θα σας άρεσε να καθίσετε στο καθιστικό. Έχω ανάψει το τζάκι εκεί για εσάς».

«Θα ήταν...» Η Τζένιφερ κοίταξε τον διάδρομο με το πλήθος από πόρτες. Ύστερα κοίταξε πάλι τη φωτογραφία. Πέρασε ένα λεπτό πριν μιλήσει και πάλι. «Κυρία Κορντόζα... θα σας πείραζε να σας πιάσω από το μπράτσο; Μέχρι να καθίσω μόνο. Νιώθω μια μικρή αστάθεια ακόμα».

Δεν ήταν σίγουρη μετά γιατί δεν ήθελε να μάθει η γυναίκα πόσο λίγο θυμόταν τη διαρρήμιση του ίδιου της του σπιτιού. Σκέφτηκε απλώς ότι αν μπορούσε να προσποιηθεί και την πίστευαν όλοι, ίσως το θέατρο να γινόταν πραγματικότητα.

Η οικονόμος είχε ετοιμάσει βραδινό: στη γάστρα, με πατάτες και φασολάκια. Το είχε αφήσει στον κάτω φούρνο, είπε στην Τζένιφερ. Η Τζένιφερ αναγκάστηκε να περιμένει να γυρίσει ο άντρας της σπίτι για να στρώσει το τραπέζι: το δεξί της χέρι ήταν ακόμη αδύναμο και φοβόταν μην της πέσει η βαριά γάστρα από μαντέμι.

Είχε περάσει την ώρα που ήταν μόνη περιδιαβαίνοντας στο αχανές σπίτι, προσπαθώντας να εξοικειωθεί με αυτό, ανοίγοντας συρτάρια και κοιτάζοντας φωτογραφίες. *Το σπίτι μου*, έλεγε στον εαυτό της ξανά και ξανά. *Τα πράγματά μου. Ο άντρας μου*. Άφησε μια δυο φορές το μυαλό της να αδειάσει και τα πόδια της να την οδηγήσουν εκεί που νόμιζε ότι ήταν κάποιο μπάνιο ή γραφείο και χάρηκε όταν ανακάλυψε ότι κάποιο κομμάτι του εαυτού της γνώριζε ακόμη αυτό το μέρος. Χάζευε τα βιβλία στο καθιστικό, παρατηρώντας με κάποια ικανοποίηση ότι ενώ φάνταζαν πάρα πολλά πράγματα γύρω της άγνωστα, μπορούσε να θυμηθεί την πλοκή πολλών από εκείνα τα βιβλία.

Την περισσότερη ώρα έμεινε στο υπνοδωμάτιό της. Η κυρία Κορντόζα είχε αδειάσει τη βαλίτσα της και τα είχε τακτοποιήσει όλα. Δύο εντοιχισμένα ντουλάπια αποκάλυψαν μεγάλες ποσότητες άψογα φυλαγμένων ρούχων. Όλα ήταν στο νούμερό της, ακόμα και τα πιο φθαρμένα παπούτσια. Η βούρτσα, τα αρώματα και οι πούδρες της ήταν παραταγμένα πάνω στην τουαλέτα. Τα αρώματα άγγιζαν το δέρμα της με ευχάριστη οικειότητα. Τα χρώματα των καλλυντικών της ταίριαζαν: Coty, Chanel, Elizabeth Arden, Dorothy Gray – ο καθρέφτης της ήταν περικυκλωμένος από ένα μικρό τάγμα από ακριβές κρέμες και αλοιφές.

Άνοιξε ένα συρτάρι, ανασήκωσε στρώσεις από σιφόν, σουτιέν και άλλα εσώρουχα από μετάξι και δαντέλα. *Είμαι μια γυναίκα για την οποία η εμφάνιση είναι σημαντική*, παρατήρησε. Κάθισε και κοιτάχτηκε στον τρίπτυχο καθρέφτη, ύστερα άρχισε να βουρτσίζει τα μαλλιά της με μακριές, σταθερές κινήσεις. *Αυτό κάνω*, είπε στον εαυτό της, *αρκετές φορές*.

Τις λίγες στιγμές που ένιωσε να πνίγεται από όλο αυτό ασχολήθηκε με μικροδουλειές: τακτοποίησε από την αρχή τις πετσέτες στην γκαρνταρόμπα του ισογείου, έβγαλε πιάτα και ποτήρια.

Επέστρεψε λίγο πριν από τις επτά. Τον περίμενε στον διάδρομο, με το μακιγιάζ της ανανεωμένο και ελαφρά αρωματισμένη στον λαιμό και στους ώμους. Είδε πως τον ικανοποιούσε αυτό, αυτή η εικόνα της ομαλότητας. Πήρε το παλτό του, το κρέμασε στην ντουλάπα και ρώτησε αν θα ήθελε κάτι να πει.

«Θα ήταν υπέροχο. Σε ευχαριστώ», της είπε.

Δίστασε, με το ένα χέρι πάνω σε μια καράφα.

Γύρισε και είδε τον δισταγμό της. «Ναι, σωστά, χρυσή μου. Ουίσκι. Δύο δάχτυλα, με πάγο. Ευχαριστώ».

Στο δείπνο κάθισε δεξιά της στο μεγάλο, καλογυαλισμένο τραπέζι από μαόνι, που το περισσότερο ήταν άδειο και αστόλιστο. Σέρβιρε το αχνιστό φαγητό στα πιάτα και εκείνος τα έβαλε στη θέση τους. *Αυτή είναι η ζωή μου*, σκέφτηκε καθώς κοιτούσε τις κινήσεις των χεριών του. *Αυτό κάνουμε τα βράδια*.

«Σκεφτόμουν ότι θα μπορούσαν να έρθουν οι Μόνκριφ για δείπνο την Παρασκευή. Θα τα καταφέρεις;»

Δάγκωσε μια μπουκιά από το φαγητό. «Έτσι νομίζω».

«Ωραία». Ένευσε. «Οι φίλοι μας ρωτούν για σένα. Θα ήθελαν να δουν ότι είσαι... πάλι ο παλιός σου εαυτός».

Κατάφερε να χαμογελάσει. «Θα ήταν... ωραία».

«Σκέφτηκα ίσως να μην κάνουμε πολλά για μία ή δύο εβδομάδες. Μέχρι να είσαι αρκετά καλά».

«Ναι».

«Πολύ καλό το φαγητό. Εσύ το έφτιαξες;»

«Όχι. Η κυρία Κορντόζα».

«Α».

Έφαγαν σιωπηλοί. Ήπие νερό –ο κύριος Χάργκριβς την είχε συμβουλέψει να αποφύγει οτιδήποτε πιο δυνατό–, ζήλευε όμως τον άντρα της για το ποτήρι που είχε μπροστά του. Θα της άρεσε τόσο πολύ να σβήσει όλη αυτή την ανησυχία για το άγνωστο, τη νευρικότητα, την ταραχή.

«Και πώς είναι τα πράγματα στο... γραφείο σου;»

Το κεφάλι του ήταν χαμηλωμένο. «Όλα μια χαρά. Θα πρέπει να επισκεφτώ τα ορυχεία το επόμενο δεκαπενθήμερο, θέλω όμως να βεβαιωθώ ότι θα είσαι καλά πριν φύγω. Θα έχεις και την κυρία Κορντόζα να σε βοηθάει φυσικά».

Ένιωσε μια αμυδρή ανακούφιση στη σκέψη ότι θα έμενε μόνη. «Είμαι σίγουρη ότι θα είμαι εντάξει».

«Και μετά σκέφτηκα να πάμε στη Ριβιέρα για μια δυο βδομάδες. Έχω κάτι δουλειές εκεί, και ο ήλιος θα σου έκανε καλό. Ο

κύριος Χάργκριβς είπε ότι μπορεί να βοηθήσει το... την ουλή...» Η φωνή του έσβησε.

«Στη Ριβιέρα», επανέλαβε εκείνη. Μια εικόνα ξαφνικά από φεγγαρόλουστη ακτή. Γέλιο. Τσούγκρισμα ποτηριών. Έκλεισε τα μάτια, πάσχισε να αναγκάσει τη φευγαλέα εικόνα να γίνει πιο ξεκάθαρη.

«Σκέφτηκα ότι θα μπορούσαμε να πάμε οδικώς αυτή τη φορά, εμείς οι δύο μόνο».

Είχε χαθεί. Στα αυτιά της ηχούσε ο σφυγμός της. *Ηρέμησε, είπε στον εαυτό της. Όλα θα ξανάρθουν. Ο κύριος Χάργκριβς είπε πως θα ξανάρθουν.*

«Πάντα φαίνεσαι ευτυχισμένη εκεί. Ίσως λίγο πιο ευτυχισμένη από ό,τι στο Λονδίνο». Γύρισε και την κοίταξε, ύστερα έστρεψε αλλού το βλέμμα.

Να τη πάλι εκείνη η αίσθηση ότι τη δοκίμαζε. Πίεσε τον εαυτό της να μασήσει και να καταπιεί. «Ό,τι νομίζεις πως είναι καλύτερο», είπε σιγά.

Στο δωμάτιο έπεσε σιωπή· το μόνο που ακουγόταν ήταν το ξύσιμο των μαχαιροπύργων στο πιάτο του, ήχος αφόρητος. «Στην πραγματικότητα, είμαι περισσότερο κουρασμένη από όσο νόμιζα. Θα σε πείραζε πολύ αν πήγαινα πάνω;»

Σηκώθηκε όταν σηκώθηκε κι εκείνη. «Έπρεπε να είχα πει στην κυρία Κορντόζα ότι θα ήταν αρκετό ένα γεύμα στην κουζίνα. Θέλεις μήπως να σε βοηθήσω να πας επάνω;»

«Σε παρακαλώ, μην μπαίνεις στον κόπο». Ένευσε αρνητικά στο μπράτσο που της πρόσφερε. «Απλώς είμαι λίγο κουρασμένη. Είμαι σίγουρη ότι θα είμαι πολύ καλύτερα το πρωί».

Στις δέκα παρά τέταρτο τον άκουσε να μπαίνει στο δωμάτιο. Είχε ξαπλώσει στο κρεβάτι, έχοντας έντονη την αίσθηση από τα σεντόνια γύρω της, από το φως του φεγγαριού που περνούσε μέσα από τις μακριές κουρτίνες, τους μακρινούς ήχους της κίνησης στην πλατεία, τα ταξί που έκοβαν ταχύτητα για να ξεβράσουν τους επιβάτες τους, τον ευγενικό χαιρετισμό κάποιου που είχε βγάλει βόλτα τον σκύλο του. Είχε μείνει εντελώς ακίνητη, προ-

σμένοντας να ξαναβρεί κάτι από όλα μέσα της τη θέση του, να ποτίσει τον νου της η αίσθηση πως είχε ξαναγυρίσει στο φυσικό της περιβάλλον.

Και τότε άνοιξε η πόρτα.

Δεν άναψε το φως. Άκουσε το απαλό χτύπημα των ξύλινων κρεμαστρών καθώς κρεμούσε το σακάκι του, τον αχνό ήχο του κενού καθώς τραβούσε τα παπούτσια από τα πόδια του. Και ξαφνικά κοκάλωσε. Ο άντρας της –αυτός ο άντρας, αυτός ο άγνωστος– θα ανέβαινε στο κρεβάτι της. Ήταν τόσο απασχολημένη με το να τα βγάλει πέρα την κάθε στιγμή, που δεν το είχε αναλογιστεί. Σχεδόν περιέμενε πως θα κοιμόταν στο άλλο δωμάτιο.

Δάγκωσε το χέλι, έκλεισε τα μάτια σφιχτά, ανάγκασε την αναπνοή της να βγαίνει αργή, να μοιάζει πως κοιμάται. Τον άκουσε να εξαφανίζεται στο λουτρό, άκουσε τον ήχο του νερού, το ζωηρό βούρτσισμα δοντιών και σύντομες γαργάρες. Τα γυμνά του πόδια άγγιξαν το χαλί στο πάτωμα κι ύστερα γλίστρησε κάτω από τα σκεπάσματα κάνοντας το στρώμα να βουλιάξει και το κεφάλι να τρίζει σε ένδειξη διαμαρτυρίας. Για μια στιγμή έμεινε έτσι κι εκείνη πάσχισε να κρατήσει σταθερή την ανάσα της. *Αχ, σε παρακαλώ, όχι ακόμα*, τον ικέτεψε μες στο μυαλό της. *Δε σε ξέρω καλά καλά*.

«Τζένι;» είπε.

Ένωσε το χέρι του στον γοφό της, πίεσε τον εαυτό της να μην τιναχτεί.

Κούνησε διστακτικά το χέρι του. «Τζένι;»

Ανάγκασε τον εαυτό της να ξεφυσήσει βαθιά, σαν να ήταν χαμένη στη λήθη ενός άδολου, βαθύ ύπνου. Τον ένωσε να περιμένει, το χέρι του να μένει ακίνητο κι ύστερα, αφήνοντας έναν στεναγμό, να πέφτει βαρύν στα μαξιλάρια.

Όταν η Έλι αναζητά στα αρχεία της εφημερίδας για την οποία εργάζεται κάποια ενδιαφέρουσα ιστορία, είναι σίγουρη πως δε θα ανακαλύψει τίποτα συνταρακτικό. Κι όμως, βρίσκει ένα γράμμα από το 1960, στο οποίο ένας άντρας ζητά από την ερωμένη του να εγκαταλείψει τον σύζυγό της. Αυτό θα είναι και η αφορμή για να σκαλίσει αυτή την παλιά ιστορία αγάπης, ίσως γιατί της θυμίζει την προσωπική της ζωή...

Το 1960, η Τζένιφερ ανακτά τις αισθήσεις της στο νοσοκομείο έπειτα από ένα αυτοκινητικό δυστύχημα. Δε θυμάται τίποτα – ούτε τον σύζυγό της, ούτε τους φίλους της, ούτε και τον ίδιο της τον εαυτό. Όταν επιστρέφει σπίτι, ανακαλύπτει μια κρυμμένη επιστολή και προσπαθεί να θυμηθεί και να βρει τον εραστή για τον οποίο ήταν διατεθειμένη να διακινδυνεύσει τα πάντα.

Οι ιστορίες πάθους, παράνομης αγάπης και απώλειας
των δύο αυτών γυναικών, της Έλι και της Τζένιφερ,
συνυφαίνονται σ' ένα βαθιά συναισθηματικό
και συγκινητικό μυθιστόρημα.

38 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
46 ΓΛΩΣΣΕΣ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 26159